



Vlaams
Parlement

stuk **1474** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 6 februari 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over de Europese Energieraden en energiedossiers,
met medewerkers van de Permanente Vertegenwoordiging
bij de EU

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Carl Decaluwe

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de dames Mercedes Van Volcem, Khadija Zamouri;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
mevrouw Else De Wachter, de heer Patrick Janssens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

1. Toelichting door de Permanente Vertegenwoordiging	4
2. Bespreking in de commissie.....	10
Gebruikte afkortingen	14

Op woensdag 26 oktober 2011 hield de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie een gedachtewisseling met medewerkers van de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU over de Europese Energieraden en energiedossiers.

1. Toelichting door de Permanente Vertegenwoordiging

Mevrouw Inge Moors, directeur van de Vlaamse Vertegenwoordiging: De Vlaamse Vertegenwoordiging binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie maakt deel uit van de Vlaamse overheid. De algemene leiding en coördinatie van de Vlaamse Vertegenwoordiging is in handen van de heer Axel Buyse. Hij is de algemeen vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering bij de EU en de Vlaamse diplomaat binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging. De heer Buyse wordt bijgestaan door een directeur, zeventien attachés-raadgevers en zeven medewerkers. Dat lijkt heel veel, maar het gaat om tien voltijdse en zestien deeltijdse personeelsleden, die gedetacheerd zijn. Alle beleidsdomeinen zijn vertegenwoordigd.

Ik kom tot de bevoegdheden van de VVPV. Vlaanderen kan zijn buitenlandse beleid voeren voor alle beleidsdomeinen waarvoor het bevoegd is volgens het principe ‘in foro interno, in foro externo’. Wat de EU betreft, werd in 1994 een samenwerkingsakkoord gesloten dat bepaalt hoe België zich vertegenwoordigt in de ministerraad van de EU. Het betreft een akkoord tussen de federale staat en de deelstaten.

We delen de EU-raden in verschillende categorieën in. Hoe hoger de categorie, hoe meer bevoegdheden voor Vlaanderen.

Categorie I betreft Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Economische en Financiële Zaken en Justitie. Het gaat om een exclusieve vertegenwoordiging door de federale overheid. Dat wil niet zeggen dat het allemaal federale bevoegdheden zijn, maar de vertegenwoordiging in de Raad gebeurt exclusief door een federale minister.

In categorie II zitten gemengde bevoegdheden. Ook daarvoor vertegenwoordigt een federale minister België in de Raad, maar die kan zich laten bijstaan door een regionale assessor.

In categorie III zitten ook gemengde bevoegdheden, maar het gewicht ligt bij de deelstaten. Een minister van een deelstaat vertegenwoordigt België. Daarbij kan een federale minister eventueel assessor zijn.

Bij categorie IV zijn het alleen de deelstaten die België vertegenwoordigen.

Categorie V is Visserij en wordt vertegenwoordigd door de Vlaamse minister voor Visserij.

Categorie VI betreft Landbouw. De federale minister voert daarover het woord. Hij wordt bijgestaan door de landbouwministers van het Vlaamse en Waalse Gewest.

Voor de categorieën waarin de deelstaten België vertegenwoordigen, geldt een beurtrol tussen de bevoegde ministers van de betreffende gewesten of gemeenschappen. Afhankelijk van de bevoegdheden spreken de gewesten en gemeenschappen af wie gedurende een periode België zal vertegenwoordigen in de Raad. Onder het huidige Poolse voorzitterschap is bijvoorbeeld voor ‘audiovisueel’ Vlaanderen aan zet.

De institutionele rol van de VVPV komt dus neer op de positie van ‘frontoffice’ van de Vlaamse overheid bij de EU. De klemtoon ligt vooral op de opvolging en de beïnvloeding van het Europese beleid en dan vooral van het Europese besluitvormingsproces.

Als ‘frontoffice’ staan we in contact met verschillende ‘backoffices’. Voor het algemene gedeelte is dit het Departement internationaal Vlaanderen, dat de algemene coördinatie verzorgt. De sectorale attachés staan in contact met hun eigen departementen en agent-schappen.

Het werk van de raadgevers en van de attachés situeert zich op het niveau van de Europese werkgroepen, van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers en van de Raad. De attachés wonen die vergaderingen bij. Wanneer ze woordvoerder zijn voor België, voeren ze voor ons land in de raadwerkgroepen het woord. De attachés en de raadgevers staan ook de minister tijdens ministerraden bij.

De institutionele rol is afhankelijk van de beurtrol en varieert tussen woordvoerder en voorzitter. Als woordvoerder vertolken de attachés in de werkgroepen het Belgische stand-punt. Ze informeren de Belgische delegatie en staan hun eigen minister bij.

Algemeen bewaken de attachés de Vlaamse standpunten. Ze rapporteren aan de Vlaamse instellingen, zoals de Vlaamse Regering, de kabinetten van de Vlaamse ministers, het Vlaams Parlement en de Vlaamse overheidsdiensten. Ze staan tevens in voor het interregi-onale overleg tussen de gewesten en de gemeenschappen in de permanente vertegenwoor-diging en voor het intrabelgische overleg tussen de gewesten, de gemeenschappen en de federale overheid. Tot slot staan ze ook in voor de formele en informele contacten met de Europese instellingen, zoals het raadssecretariaat, de Europese Commissie, het Europees Parlement en het secretariaat van het Comité van de Regio's. Ze onderhouden contacten met de collega's van de permanente vertegenwoordigingen van de andere Europese lidsta-ten.

De Vlaamse Permanente Vertegenwoordiging werkt structureel samen met het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap, dat zich tot het middenveld richt. Het vleva heeft de belangenbehartiging tot taak en beweegt zich veeleer in het informele circuit. Het agent-schap lobbyt, bouwt netwerken uit en maakt Vlaanderen bekender. Daarnaast gaat het vleva na welke informatie voor de eigen stakeholders belangrijk is. Het vleva tracht stand-punten te beïnvloeden. Het is bovendien ook projectbegeleider. Het is in feite een uniek loket waar iedereen met vragen over Europa en over Europese subsidies terecht kan.

Onze samenwerking met het vleva is zeer nauw. Om de twee maanden vergaderen de teams van het vleva en van de Permanente Vertegenwoordiging om na te gaan welke dos-siers in behandeling of op komst zijn. Tijdens die vergaderingen wordt steeds informatie uitgewisseld.

De heer Jan Haers, attaché bij de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU: In het Ver-drag van Lissabon is uitdrukkelijk een artikel aan energie gewijd. Met een gekwalificeerde meerderheid kan de Raad samen met het Europees Parlement wetgevende voorstellen van de Europese Commissie aannemen. Het verdrag definieert een aantal doelen. Die doelstellingen slaan op het goed functioneren van de energiemarkt, de zekerheid van de energiebevoorrading, de energie-efficiëntie en de ontwikkeling van nieuwe en duurzame energiebronnen. Ook de interconnectie tussen de energienetwerken komt hier aan bod.

De keuze tussen de energiebronnen, de beslissingen over de brandstoftypes, bijvoorbeeld het al dan niet inzetten van nucleaire energie, blijven een nationale bevoegdheid. Wat de beslissingsregels betreft, is er unanimititeit vereist voor alle maatregelen van fiscale aard. Er is ook een artikel om maatregelen te kunnen nemen als de energiebevoorrading in het gedrang zou kunnen komen. Deze artikelen zijn exclusief aan energie gewijd.

Energie is echter een horizontaal thema en komt ook aan bod in externe relaties, milieu en klimaat en competitiviteit, waarover heel veel Europees beleid bestaat. De bevoegdheid

wordt gedeeld met de lidstaten. Er moet altijd respect zijn voor de principes van subsidia-riteit en proportionaliteit.

Hoe neemt het Vlaamse Gewest deel aan de Europese besluitvorming? De PV probeert zo veel mogelijk aanwezig te zijn, zeker bij alles wat in het kader van de Raad gebeurt. De Belgische posities over voorstellen worden bepaald in vergaderingen op het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de zogenaamde DGE-vergaderingen. Er wordt op vrij formele wijze een Belgische positie geacteerd. In principe moet een minister die aan een vergadering van de Raad deelneemt, zich houden aan de positie die daar is bepaald.

Wat energie betreft, is een meer frequent overleg nuttig, meer bepaald in het Enover-kader. Er is de permanente werkgroep Energie in het kader van de Interministeriële Conferentie Economie. Een keer per maand komt een plenaire vergadering samen. Daarnaast zijn er een aantal werkgroepen, waaronder een werkgroep Europese dossiers. Dat maakt het mogelijk om proactief posities in te nemen naargelang de voorstellen die in de werkgroep Energie worden gedaan.

De zekerheid van energiebevoorrading is al heel lang een bekommernis van de EU. Daarvoor zijn een aantal instrumenten gecreëerd, zoals een verplichting voor de lidstaten om een minimumniveau aan olievoorraden aan te houden. In 2010 is ook een nieuw crisismechanisme uitgewerkt voor het geval dat de bevoorrading van aardgas in het gedrang zou komen. Dat was de voorbije jaren het geval, bijvoorbeeld door problemen in Oekraïne.

De Raad Energie en de Europese Commissie zijn ook zeer actief wat betreft de energieaspecten van internationale relaties. Er is een zeer frequent en gestructureerd overleg met Rusland, de Verenigde Staten, China en heel wat andere landen.

De interne markt voor elektriciteit en aardgas is ook een belangrijk onderdeel van het Europese energiebeleid. Er zijn een aantal Europese richtlijnen geweest die de geliberaliseerde energiemarkten hebben vormgegeven. De laatste versie, namelijk het derde pakket, dateert van 2009, waarbij nog een stap verder werd gezet in de ontbundeling van de netwerken ten opzichte van de leveranciers en de producenten. De bevoegdheden van de regulatoren werden ook verduidelijkt en de regels inzake onafhankelijkheid werden wat aangescherpt. Er werd ook een Europees agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren opgericht.

Hernieuwbare energie is een ander belangrijk onderdeel. In 2009 is een algemene richtlijn tot stand gekomen, die alle hernieuwbare energie omvat en die de lidstaten bindende nationale doelstellingen oplegt tegen 2020. Voor België gaat het om 13 percent. De lidstaten moeten in dat verband ook een nationaal actieplan aan de Commissie bezorgen. Belangrijk is ook dat er duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen op een uniforme wijze aan de lidstaten worden opgelegd.

Er bestaat ook heel wat in verband met energie-efficiëntie. Wat betreft producten en apparaten in het kader van de interne markt is een Europese aanpak zeer aangewezen. In België is dat een federale bevoegdheid. De voorbije jaren werd de richtlijn Energielabelling herzien en de richtlijn Ecodesign uitgebreid. Deze laatste bepaalt minimumeisen betreffende het energieverbruik waaraan heel wat producten moeten voldoen. Het is een kader-richtlijn waarin men probeert steeds nieuwe producten te vatten. Het is bijvoorbeeld in dat verband dat de klassieke gloeilampen uit de markt worden gehaald.

In 2001 was er al een richtlijn met betrekking tot de energieprestaties van gebouwen, maar die is herzien in 2010. Een belangrijk punt in die herziening is dat de energieprestatie-eisen die de lidstaten moeten vastleggen voor gebouwen, moeten worden aangescherpt tot op het kostenoptimale niveau. Kostenoptimaal is zo gedefinieerd dat men moet kijken naar de terugverdientijd van investeringen over de gehele economische levensduur van een

gebouw. Dat houdt een aanzienlijke verscherping van de eisen in. De methodologie daarvoor wordt nog op punt gezet door de Europese Commissie. Ze zal de komende jaren ook in het Vlaamse Gewest moeten worden geïmplementeerd. Voorts bepaalt de richtlijn dat vanaf 2019 nieuwe overheidsgebouwen een veel hoger energie-efficiëntiepeil zullen moeten hebben. Alle nieuwe overheidsgebouwen zullen dan bijna energieneutraal moeten zijn. In 2021 geldt dat voor alle nieuwe gebouwen in het algemeen. Het Vlaams Energieagentschap bereidt die maatregel voor.

Dan is er ook een richtlijn rond eindverbruik van energie en energiediensten. Die richtlijn legt een indicatieve energiebesparingsdoelstelling op voor de periode 2008-2016. De doelstelling komt neer op een energiebesparing van 1 percent per jaar, maar van het totale energieverbruik over een referentieperiode in het verleden, wel met uitzondering van de energie-intensieve bedrijven, die onder het ETS vallen. In dat verband moeten de lidstaten ook nationale actieplannen overmaken aan de Commissie. België heeft dit jaar het tweede actieplan overgemaakt.

Verder is er nog een richtlijn rond warmte-krachtkoppeling, die de lidstaten verplicht om het warmte-krachtkoppelingspotentieel te bepalen en voort te ontwikkelen.

De Europese Unie is ook actief op het vlak van de ontwikkeling van de technologie. In 2008 werd het SET-plan gelanceerd. Dat zou een belangrijke bijdrage moeten leveren tot de realisering van de doelstellingen voor 2020 en 2050. Dat plan houdt meer Europese coördinatie in van alles wat met onderzoek en innovatie te maken heeft, zowel op het niveau van de onderzoeksinstituten, via een European Energy Research Alliance, als via Europese industriële initiatieven. Recent werd bijvoorbeeld een dergelijk initiatief opgezet rond bio-energie. Ook het Vlaamse Gewest probeert daar actief op in te spelen. De collega's van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie volgen het initiatief actief op.

Er is ook een Europees informatiesysteem, met roadmaps voor de ontwikkeling van elk van de technologieën. Dat initiatief heeft echt een grote toegevoegde waarde.

In het begin van dit jaar is er in de Raad Energie, maar ook op de Europese Raad, een discussie geweest over de verdere strategie voor het Europese energiebeleid tot 2020. We hebben vastgesteld dat op dat vlak al heel wat bestaat. Dat zou de komende jaren aangevuld worden met betrekking tot de volgende onderwerpen: energie-efficiëntie, betere infrastructuur voor een geïntegreerde energiemarkt, versterking van de belangen van de consument, verdere investeringen in technologie en innovatie, versterking van de externe dimensie van het energiebeleid. Over die zaken heeft de Europese Raad op 4 februari van dit jaar conclusies aangenomen.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zet de Europese Raad meer dan vroeger de bakens uit en bepaalt hij de grote lijnen van het beleid op langere termijn. De Raad Energie en het Europees Parlement behandelen op dit ogenblik heel wat belangrijke voorstellen. Zo is er een voorstel voor een nieuwe richtlijn met betrekking tot energie-efficiëntie, dat dateert van juni van dit jaar. Het zal de energie-efficiëntie integreren van verschillende domeinen die vroeger apart bekeken werden. Het eindverbruik, de distributie en de productie van energie komen aan bod. Tussen die drie verschillende fases is er heel wat synergie.

Naar aanleiding van de richtlijn zijn er heel wat discussies geweest, ook in het Europees Parlement, over eventuele nationale bindende doelstellingen voor energie-efficiëntie tegen 2020. In de Raad Energie bestond daarvoor zeker geen meerderheid. De Europese Commissie heeft ervoor geopteerd geen voorstel te maken met bindende doelstellingen, maar wel met bindende maatregelen. De ambitie van dat pakket bijkomende maatregelen bestaat erin de Europese doelstelling om 20 percent energie te besparen tegen 2020 te rea-

liseren. Het is de enige energie- en klimaatdoelstelling voor 2020 waarvoor geen nationale ‘burden sharing’ is gebeurd. Wel is energie-efficiëntie een van de hoofddoelstellingen van het actieplan Europa 2020. Elke lidstaat moet een indicatieve doelstelling bepalen en jaarlijks in het kader van het Europese semester over de vooruitgang rapporteren. België heeft de doelstelling vastgelegd om 18 percent primaire energie te besparen, vergeleken met het energieverbruik in 2020 volgens een ‘business as usual’-scenario.

Dat voorstel van richtlijn bevat de volgende componenten. Alle overheden binnen een lidstaat zouden worden verplicht jaarlijks 3 percent van de oppervlakte van alle gebouwen te renoveren. De Commissie gaat ervan uit dat nu ongeveer 1,5 percent gerenoveerd wordt om niet-energetische redenen. Dit voorstel kan dus een stevige impact hebben. Op korte termijn is er een budgettaire impact, die in principe op langere termijn wordt terugverdiend. De Europese Commissie onderstreept het belang van technieken als ‘energy performance contracting’, waarbij derden een deel van de financiering op zich nemen en worden terugbetaald door de gerealiseerde energiebesparingen.

Een tweede opmerkelijk voorstel is dat alle lidstaten zouden worden verplicht om energiebesparingsverplichtingen op te leggen aan de leveranciers of verdelers van energie, a rato van 1,5 percent per jaar van de energie geleverd aan de eindafnemers. Transport valt daar niet onder. In het Vlaamse Gewest hebben we een maatregel in die lijn: de REG-verplichtingen voor de distributienetbeheerders. Maar het voorstel zou een aanzienlijke uitbreiding van die maatregel inhouden.

Vermeldenswaard is zeker ook een voorstel in verband met warmtenetten en warmtekrachtkoppeling. De lidstaten zouden een nationaal plan moeten opstellen met aanduiding van de vraagpunten voor warmte en koelte. In principe zouden alle nieuwe elektriciteitscentrales met een vermogen van meer dan 20 megawatt warmte-krachtkoppelingencentrales moeten zijn, die bij voorkeur warmte leveren via warmtenetten of ‘district heating and cooling’, tenzij een kosten-batenanalyse aantoonst dat het niet rendabel is of geen goed voorstel.

Zeer recent werd een mededeling van de Europese Commissie verspreid in verband met energie-infrastructuur, om de prioriteiten te bepalen voor Europese energie-infrastructuurprojecten. Dat is belangrijk voor doelstellingen op langere termijn, bijvoorbeeld voor de Roadmaps 2050. Dat gaat onder andere over de Offshore North Sea Grid, de interconnecties van de energienetwerken tussen de lidstaten, een grotere diversificatie van de aanlevering van aardgas door de aanleg van nieuwe pijplijnen, de ombouw naar slimme netwerken, oliepijplijnen en CO₂-transport en -opslag in het kader van het klimaatbeleid.

De mededeling bevat een verordening met richtlijnen voor de lidstaten. Het is de bedoeling om daarmee de toekenning van vergunningen te stroomlijnen en efficiënter te maken. Niet alleen in België, maar in de meeste lidstaten wordt het steeds moeilijker om grote infrastructuurprojecten te realiseren. Voor de projecten van algemeen of zelfs Europees belang wil men de procedures stroomlijnen. De Commissie stelt voor om voor die projecten één autoriteit per lidstaat te handhaven. Het spreekt vanzelf dat dit in de Belgische institutionele context een delicaat voorstel is. Bij dit punt tekenen we voorlopig voorbehoud aan. We zullen zo snel mogelijk nagaan wat de mogelijkheden zijn, of er alternatieven zijn en hoe we daarmee in België kunnen omgaan.

Ten slotte bevat de energie-infrastructuurmededeling bepalingen rond de financiering. Er is heel wat geld nodig voor Europese infrastructuurprojecten. Alleen al voor de transmissienetwerken is er 200 miljard euro nodig tot 2020: uiteraard niet uitsluitend overheidsgeld. Het overgrote deel zal van de privésector komen. De overheid zal bepaalde onderdelen financieren en hefboomen creëren.

Er is een voorstel voor een richtlijn Energiebelasting, die een bestaande richtlijn zou herzien. Dit voorstel kwam tot stand in Ecofin. Daar beslisten de ministers van Financiën over de voorstellen. Het voorstel is een belangrijk instrument voor transitie naar een energiesysteem met laag koolstofgehalte. De prijs van koolstof kan een behoorlijke stimulans zijn voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie. De belastingen op energie zouden grondig worden hervormd en in twee delen opgesplitst. Er zou één belasting komen op de energie-inhoud van brandstoffen en één op de CO₂-inhoud. Daarbij wordt rekening gehouden met de coherentie met het Europese systeem van emissiehandel. Bedrijven die daaronder vallen, zouden worden vrijgesteld van de CO₂-taks. In de Raad Ecofin verloopt deze discussie zeer moeizaam. Het Poolse voorzitterschap heeft een nota voorbereid voor een volgende vergadering. De nota stelt voor om af te stappen van het onderdeel CO₂-belasting. Enkele lidstaten, waaronder België, gaan daar niet mee akkoord en wensen het dossier eerst verder grondig te onderzoeken binnen Ecofin.

De Raad Ecofin behandelt ook een mededeling van de Europese Commissie over het externe energiebeleid. Dat is in België veeleer een federale aangelegenheid, maar wel relevant voor de gewesten. De mededeling stelt voor om meer te coördineren tussen de lidstaten onderling en ten aanzien van de Commissie wat betreft externe betrekkingen rond energie. Er is een concreet wetgevend voorstel waarbij de lidstaten verplicht zouden worden om informatie uit te wisselen met de Europese Commissie over de bilaterale akkoorden inzake energie die met derde landen tot stand komen. Rond dat voorstel is er de gebruikelijke spanning tussen de Europese Commissie, die zo veel mogelijk probeert te coördineren, en de grotere lidstaten, die proberen om een eigen extern energiebeleid te voeren.

Onder het Poolse voorzitterschap was er in september een informele Raad Energie waarbij al voorbereidende besprekingen plaatsvonden over de mededelingen inzake het extern energiebeleid en over de energie-infrastructuur. In dat verband vond ook een discussie plaats over de gevolgen van de kernuitstap van Duitsland voor de buurlanden. Zo heeft de CREG in een rapport aangetoond dat de beslissing toch een zekere impact heeft op de energieprijzen bij ons, zeker op langere termijn. Ook kunnen er heel wat gevolgen zijn voor het Belgische energienetwerk wanneer de import- en exportstromen wijzigen als gevolg van die beslissing. Er kunnen natuurlijk ook gevolgen zijn voor de Europese doelstelling inzake CO₂-reducties als Duitsland meer elektriciteit zou produceren op basis van steenkool. Het is een onderwerp dat vanuit België verder zal worden opgevolgd.

Tijdens de Energieraad van 24 november zullen verschillende voorstellen over energie-efficiëntie, extern beleid en infrastructuur ter discussie voorliggen.

De Europese Commissie heeft nog een aantal mededelingen in de pijplijn. Zo zal in december een '2050 Energy Roadmap' worden gepubliceerd. Het betreft een verdere invulling op energievlak van de '2050 Low Carbon Roadmap', die in het voorjaar al werd gepubliceerd en waarover al conclusies werden aangenomen. De Europese CO₂-doelstellingen voor 2050 komen erop neer dat minstens 80 percent van de CO₂-emissies gereduceerd zal worden. In de '2050 Energy Roadmap' zullen verschillende scenario's aan bod komen, bijvoorbeeld een scenario met veel hernieuwbare energie, een met veel inspanningen voor energie-efficiëntie, een met weinig nucleaire energie, een met weinig koolstofopslag. Het wordt zeker een heel interessante mededeling.

Op het werkprogramma van de Europese Commissie staat ook een mededeling over de veiligheid van olieboringen op zee als gevolg van de catastrofe in de Golf van Mexico. Vorig jaar heeft de Europese Commissie reeds een mededeling verspreid met een algemeen overzicht van de Europese regelgeving ter zake. Daarin werd aangekondigd dat bijkomende stappen zouden worden gezet om de zaken te verbeteren. Nu zullen er bij-

komende voorstellen van de Europese Commissie komen. Het gaat daarbij voornamelijk over milieu-instrumenten. We vermoeden dan ook dat de voorstellen veeleer gericht zullen worden tot de Raad Milieu dan tot de Raad Energie.

In principe zou de Europese Commissie ook nog een mededeling moeten doen met betrekking tot de duurzaamheidscriteria voor biomassa en biobrandstoffen. De richtlijn Hernieuwbare Energie bevat wel criteria voor de biobrandstoffen, maar niet voor de vaste biomassa. De Europese Commissie zou daarover nog dit jaar een voorstel opstellen. De duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen zouden nog vervolledigd moeten worden omdat ze momenteel geen rekening houden met de emissies als gevolg van de veranderingen van de teelt van biobrandstofgewassen gerelateerd aan het indirecte landgebruik. Het is mogelijk dat men meer gewassen voor biobrandstoffen zal telen op bestaande landbouwgronden. Voor de bestaande teelten zal er dan misschien ontbost worden. Dat kan ervoor zorgen dat de biobrandstoffen veel minder duurzaam zijn dan we denken. Er is dus een kader nodig om te kunnen garanderen dat lidstaten die doelstellingen opleggen of steun verlenen, zeker zijn dat ze bijdragen aan een oplossing en het probleem niet groter maken.

2. Bespreking in de commissie

De heer Carl Decaluwe: Met betrekking tot het samenwerkingsverband ACER valt me op dat Europa zelf geen eigen regulator heeft. De verschillende regulatoren worden samengebracht en wisselen informatie uit. Is er een reden dat er nog geen Europees regulator is? Zijn de lidstaten daartegen gekant?

De heer Haers heeft naar de nieuwe richtlijn met betrekking tot energie-efficiëntie verwezen. Er is sprake van een renovatieverplichting van overheden. Alle overheden, van gemeenten tot regeringen, zullen jaarlijks 3 percent van de oppervlakte van hun gebouwen moeten renoveren. Blijkbaar zouden we dit geld door middel van pps-constructies moeten terugverdienen.

We hebben in Vlaanderen veel ervaring met de manier waarop dit niet werkt. Ik vraag me dan ook af wat het standpunt van de Vlaamse overheid is. Ik veronderstel dat de Vlaamse Regering beseft wat de budgettaire implicaties zijn.

De vergelijking tussen kosten en baten komt steeds aan bod tijdens de discussies over de manieren om bepaalde doelstellingen te bereiken. Hoe zit dat precies in elkaar? Waarom valt de transportsector, toch een van de meest vervuilende sectoren, daar gewoon uit? Wordt die sector dan in een andere richtlijn aangepakt?

We experimenteren hier ondertussen met slimme meters. Als ik de eerste voorlopige rapporten lees, heb ik niet de indruk dat dit een heel efficiënt systeem zal opleveren. Aan de modale cliënt zal het in elk geval meer kosten dan opbrengen. Dit geldt zeker voor de zwaksten in de maatschappij. De Europese Commissie biedt ons nog de mogelijkheid dit systeem niet volledig te ontplooien. Ik vraag me af of onze Permanente Vertegenwoordiging er zicht op heeft hoe dit in andere lidstaten loopt. Hoe kan dit systeem nog worden bijgestuurd of aangepast?

Tot slot wil ik nog een punt aankaarten dat tijdens de uiteenzetting van de heer Haers niet aan bod is gekomen. Aangezien ze in de facturen van de distributeurs zwaar doorwegen, willen we de groenestroomcertificaten hervormen. Velen kijken naar het Duitse systeem. De Duitsers kijken dan weer naar ons systeem. Iedereen voelt dat dit beleid overal in beweging is. Waar past dit in het Europees beleid? Passen die certificaten misschien helemaal nergens in? Ze vormen nochtans een belangrijk onderdeel van de inspanningen die we leveren om onze doelstellingen te bereiken. Bestaan er Europese vergelijkingen of evaluaties?

Mevrouw Veerle Heeren: In het begin is de rol van de Vlaamse Permanente Vertegenwoordiging binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging toegelicht. Ik denk hier vooral aan de andere bevoegdheid van deze commissie, het beleidsdomein Wonen. Kan ik daar wat meer uitleg over krijgen? Er zijn regelmatig vergaderingen. Wat is de agenda van die vergaderingen? Kan dit misschien het onderwerp van een aparte gedachtewisseling vormen?

De heer Jan Haers: Met betrekking tot de Europese regulator was er een zekere spanning tussen de Europese Commissie, die zich voorstander toonde van een zeer sterke Europese regulator, en de lidstaten, in het bijzonder de grotere lidstaten, die dat wilden beperken. Toen het derde pakket tot stand kwam, was op dat vlak een consensus ontstaan. Er moest meer worden gecoördineerd en de Europese regulator kreeg bepaalde bevoegdheden.

Ik zou eens moeten opzoeken wat die bevoegdheden in detail precies inhouden. Indien de heer Decaluwe dit wenst, kan ik hem die informatie bezorgen.

Wat de richtlijn inzake energie-efficiëntie betreft, is de 3 percentnorm een ambitieuze maatregel. De vraag over de Vlaamse positie lijkt me evenwel een beleidsvraag. Het lijkt me dan ook aangewezen die vraag aan de minister van Energie te stellen.

De heer Carl Decaluwe: Is er al een standpunt?

De heer Jan Haers: Dat is in voorbereiding. Naar aanleiding van de volgende Energieraad zal de DGE daarover een standpunt vastleggen.

De transportsector komt aan bod in de andere initiatieven van de Europese Commissie in het kader van de Raad Transport. Begin dit jaar is een witboek Transport gepubliceerd, met aandacht voor de energie-efficiëntie van transport en een ambitieuzer Europa op langere termijn. We betreuren ook dat transport niet echt aan bod komt in het specifieke energiekader, maar de Commissie wenst die maatregelen te implementeren in het kader van de Raad Transport.

De verplichting voor de lidstaten in verband met slimme meters is bepaald in de richtlijn Interne Markt Elektriciteit. Ik denk dat de verplichting inhoudt dat de lidstaten tegen 2020 in principe 80 percent van de meters slim moeten maken, op voorwaarde echter van een positieve kosten-batenanalyse. Het is dus aan de lidstaten zelf om die oefening te maken. In principe kunnen ze bepalen wat al dan niet verantwoord is.

Een van de bepalingen van de nieuwe richtlijn Energie-efficiëntie zou kunnen worden geïnterpreteerd als een uitbreiding van de verplichting voor slimme meters, maar daartegen verzetten we ons. We proberen dat anders te formuleren zodat die verplichting niet wordt uitgebreid ten opzichte van de richtlijn Interne Markt Elektriciteit.

Een aantal lidstaten is zeer actief wat slimme netwerken betreft, zoals Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Daarover kan ik u meer informatie bezorgen.

De steunmechanismen volgens de richtlijn Hernieuwbare Energie blijven een nationale bevoegdheid, ook omdat de lidstaten tot nu toe uitsluitend bereid zijn gevonden om eigen productie te stimuleren. In heel wat lidstaten worden vragen gesteld bij de kosten van de steun voor hernieuwbare energie, op een vergelijkbare manier als bij ons. Er is een zeer gedetailleerd Europees rapport dat een vergelijking maakt tussen verschillende systemen van steunmechanismen. Dat kan ik u bezorgen.

Er is een evolutie. Toen de eerste steunmechanismen tot stand kwamen, waren er 'feed-in'-systemen en quotasystemen. Nu ziet men een evolutie naar meer hybride systemen zoals

in het Verenigd Koninkrijk. Dat kan op twee manieren. Men kan aan de wat goedkopere technologieën wat minder certificaten toekennen per geproduceerde eenheid energie. Een andere manier is om bijvoorbeeld de basisprijs van de certificaten relatief laag te houden, in overeenstemming met de meerkosten van de goedkoopste technologieën, maar dan in een ‘feed-in’-tarief te voorzien voor duurder technologieën om die ook te kunnen stimuleren. Op die manier kan men ‘windfall profits’ van goedkopere technologie vermijden die men zou kunnen hebben in een veralgemeend quotasysteem.

De Europese Commissie zou zelf een grotere rol willen spelen in de keuze van steunmechanismen, maar wordt daarin systematisch tegengehouden door een aantal lidstaten die erover waken dat dit exclusief nationale bevoegdheid blijft. Als men op langere termijn naar een veel groter aandeel van hernieuwbare energie en elektriciteit gaat, zal er ter zake hoe dan ook nood zijn aan een grensoverschrijdend beleid. Een aantal lidstaten zal dan immers meer hernieuwbare energie moeten invoeren. Dit zal afhangen van het nationale potentieel.

Mevrouw Inge Moors: Over het aspect Wonen worden binnen Europa eigenlijk geen formele beslissingen genomen. Als er al iets plaatsvindt over Wonen, is dat doordat het voorzitterschap af en toe een informele ministerraad over woonbeleid organiseert. Ik zal die informatie opvragen aan onze attaché die Wonen en Ruimtelijke Ordening opvolgt. Wel zijn er soms informele bijeenkomsten, maar die hebben veeleer betrekking op het stedenbeleid.

Mevrouw Veerle Heeren: Op welke manier zijn die documenten toegankelijk voor het publiek?

Mevrouw Inge Moors: Alles wat formeel is, zoals de voorstellen van de Commissie, is openbaar. Alles wordt ook overgemaakt aan het Vlaams Parlement.

Het informele circuit is in die zin informeel dat het bijvoorbeeld vaak over non-papers gaat, papers die op de laatste minuut bekend worden gemaakt. Er is ook geen formele verslaggeving van die informele raden.

Mevrouw Veerle Heeren: Wij kunnen de informele documenten over Wonen of Ruimtelijke Ordening dus niet lezen?

Mevrouw Inge Moors: We brengen wel mededelingen aan de Vlaamse Regering uit. Elke maand is er een rapportering van beslissingen, besprekingen of evenementen. De rapporten wordt gebundeld in een mededeling aan de Vlaamse Regering. Daarin melden we bijvoorbeeld wat een informele raad over Leefmilieu of Energie heeft beslist of besproken. Er is trouwens ook nog een verschil tussen formele informele raden en de gewone informele raden.

Mevrouw Veerle Heeren: Wij leven hier niet op een eiland. Ik hoop dat diegenen die een verantwoordelijkheid hebben in de banksector dat ook beseffen. Wij maken deel uit van een groter geheel. Het interessante is om de vergelijking te kunnen maken. Wat Wonen betreft, bestaat er bijvoorbeeld zoiets als CECODHAS, waar mensen elkaar soms zien. Maar dat heeft niet meteen iets te maken met het commissiewerk.

Waar kun je op zoek gaan naar die documenten? Kunnen we daar iets uit leren? We hebben met deze commissie twee maanden geleden een werkbezoek gebracht. Dat was zeer interessant, en zeer goed voorbereid door de voorzitter, de commissiesecretaris en de Vlaamse vertegenwoordiger in Wenen. Het is maar door zo’n bezoek dat we bepaalde zaken te weten komen. Het is jammer dat we niet op voorhand zelf kunnen gaan grasduinen. De vraag is waar je moet gaan grasduinen om die informatie te weten te komen. Het kan toch niet zijn dat daar in het Europa van morgen geen fora voor zijn?

Mevrouw Inge Moors: Van elke informele raad, als Vlaanderen eraan deelneemt of kan deelnemen, wordt wel een verslag gemaakt. Daar wordt ook maandelijks over gerapporteerd aan de regering.

De heer Dries Bergen, dienst Europa en Internationale Relaties van het Vlaams Parlement: De maandelijksse rapportering aan de Vlaamse Regering wordt overgemaakt aan het Vlaams Parlement en wordt dan per e-mail aan alle parlementsleden verspreid. Daarin staat een debriefing van de afgelopen en geplande raden. De laatste versie is gisteren per e-mail verstuurd.

Jan PENRIS,
voorzitter

Carl DECALUWE,
verslaggever,

Gebruikte afkortingen

ACER	Europees agentschap voor samenwerking tussen energieregulators
CECODHAS	European federation of social, cooperative and public housing
Coreper	Comité van Permanente Vertegenwoordigers
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
DGE	Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie
Ecofin	Raad Economische en Financiële Zaken
Enover	Energieoverleg
ETS	emissions trading scheme
EU	Europese Unie
pps	publiek-private samenwerking
REG	rationeel energieverbruik
SET-plan	Strategisch plan voor energietechnologie
vleva	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VVPV	De Vlaamse Vertegenwoordiging binnen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU